

Wymagania edukacyjne i kryteria oceniania

z języka polskiego dla klasy IV

OCENA CELUJĄCA

- Doskonale opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.
- Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności.
- Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej.
- Posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie.
- Aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych.
- Z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim.
- Tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym.
- Wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe.
- Odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów.
- Współpracuje w zespole, podejmuje działania mające na celu sprawną realizację zadań.
- Wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.
- Interpretuje głosowo utwory poetyckie.
- Przygotowuje adaptację sceniczną.
- Przygotowuje portfolio lub prezentację multimedialną.

OCENA BARDZO DOBRA

- Uczeń opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.
- Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności.
- Zazwyczaj aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych.
- Bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim.
- Wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

Kształcenie literackie i językowe

- Wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistycznym – językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.
- Doskonale potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis przedmiotu i postaci, dialog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu).
- Zachowuje trójdzielną kompozycję opowiadania.

- Dbą o prawidłowy układ graficzny wypowiedzi pisemnej – akapity.
- Redaguje opowiadanie z dialogiem. Formułuje morał (przesłanie) wynikający z baśni.
- Wykazuje się bardzo dobrą znajomością przeczytanego tekstu.
- Samodzielnie sporządza plan odtwórczy tekstu literackiego i kompozycyjny własnej wypowiedzi.
- Nazywa cechy bohatera i przywołuje czyny, zachowania, które o tym świadczą.
- Potrafi nazywać stany psychiczne i ich przejawy.
- Ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie się nim posługuje.
- Samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym, słownikiem j.polskiego, słownikiem wyrazów bliskoznacznych (synonimów).
- Analizuje utwór poetycki, wskazując: epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia, kontrast, wersy, rymy, rytm, refren, ożywienie, osobę mówiącą w wierszu.
- Płynnie czyta nowy tekst.
- Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji.

Fleksja i składnia

- Biegłe rozróżnia części mowy poznane w IV klasie.
- Wskazuje różnicę między osobową a nieosobową (bezokoliczniki) formą czasownika.
- Poprawnie stosuje formy liczby, osoby, rodzaju, czasu.
- Biegłe odmienia rzeczowniki przez przypadki i poprawnie stosuje je w zdaniach.
- Odmienia przymiotniki i zauważa zależność form przymiotnika od określanego rzeczownika.
- Dostrzega związki między przysłówkiem a czasownikiem.
- Potrafi wskazać funkcję przyimka w połączeniu z rzeczownikiem.
- Wie, jaką rolę odgrywa spójnik w zdaniu pojedynczym i złożonym.
- Rozwija zdania pojedyncze nierozwinięte odpowiednio dobranymi określeniami.
- Przekształca zdanie na równoważnik zdania (i odwrotnie).
- Rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze i złożone.
- Buduje zdanie z podanych związków wyrazowych.
- Samodzielnie przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego.

Fonetyka

- Sprawnie odróżnia głoski od liter, spółgłoski od samogłosek.
- Rozróżnia „i” jako samogłoskę lub zmiękczenie.

Ortografia i interpunkcja

- Uzasadnia pisownię wyrazów z trudnością ortograficzną.
- Wyodrębnia wtrącenia przecinkami.

OCENA DOBRA

- W większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.
- Samodzielnie rozwiązuje zadania o średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne.
- Bierze czynny udział w lekcji.
- Wykonuje prace domowe, także nieobowiązkowe.

Kształcenie literackie i językowe

- Czyta poprawnie, ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje, stosuje zasady prawidłowego przestankowania.
- W wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych.
- Próbuje oceniać zachowania bohaterów literackich oraz formułuje ogólne wnioski o utworach.
- Potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis przedmiotu i postaci, dialog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu).
- Redaguje pytania do tekstu.
- Poprawnie sporządza plan ramowy.
- Rozróżnia pojęcia: wyraz bliskoznaczny i wyraz przeciwstawny.
- Sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym.
- Wskazuje w wierszu: epitet, porównanie, wyraz dźwiękonaśladowczy, rymy, wersy i strofy. Rozpoznaje w tekście dialog i monolog.
- Zna i wymienia cechy gatunkowe baśni oraz legendy.

Fleksja i składnia

- Rozróżnia części mowy poznane w klasie czwartej.
- Poprawnie odmienia i stosuje w zdaniach czasowniki i rzeczowniki.
- Odróżnia czas przyszły złożony czasowników od czasu przyszłego prostego.
- Poprawnie odmienia przymiotniki.
- Tworzy przysłówki od przymiotników.
- Wskazuje w zdaniu podmiot, orzeczenie i określenia. Wyróżnia grupę podmiotu i grupę orzeczenia.
- Układa zdania pojedyncze i złożone.

- Rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania.
- Przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego (trudniejsze przykłady z pomocą nauczyciela).

Fonetyka

- Wyróżnia głoski, litery, samogłoski i spółgłoski.
- Określa spółgłoski.
- Poprawnie dzieli wyrazy na sylaby.

Ortografia i interpunkcja

- Zna reguły dotyczące pisowni „nie” z rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami.
- Zna zasady dotyczące pisowni „ą”i „ę” w wyrazach.
- Stosuje poznane reguły ortograficzne w pracach pisemnych i ćwiczeniach.
- Poprawnie stawia przecinek w zdaniach złożonych.

OCENA DOSTATECZNA

- W znacznej mierze opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.
- Samodzielnie wykonuje tylko łatwe zadania, trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela.
- Rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach.
- Wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

Kształcenie literackie i językowe

- W wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół poprawnie buduje zdania, właściwie stosuje poznane słownictwo i zasady ortograficzne.
- Z pomocą nauczyciela redaguje formy wypowiedzi przewidziane w programie klasy IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu).
- Umie wymienić elementy świata przedstawionego. Odróżnia opis od opowiadania.
- Wie, co to jest epitet, porównanie, uosobienie, wers, strofa, rym.
- Zna pojęcie baśni.
- W baśniach odróżnia postacie i wydarzenia realistyczne od fantastycznych.

Fleksja i składnia

- Tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej i odwrotnie.

- Rozpoznaje poznane części mowy.
- Rozpoznaje rzeczownik w funkcji podmiotu i czasownik w roli orzeczenia.
- Odmienia rzeczowniki przez przypadki.
- Odróżnia przysłówki od innych części mowy.
- Rozpoznaje typy zdań ze względu na cel wypowiedzi (pytające, rozkazujące, oznajmujące). Podane zdania dzieli na pojedyncze i złożone.

Fonetyka

- Rozróżnia głoski, litery.
- Z pomocą nauczyciela określa spółgłoski.
- Dzieli wyrazy na sylaby.

Ortografia i interpunkcja

- Zna reguły dotyczące pisowni wyrazów z „ó”, „u”, „rz”, „ż”, „h”, „ch”.
- Zna zasady dotyczące pisowni „nie” z czasownikami i poprawnie je stosuje.
- Stosuje znaki przestankowe: przecinek (przy wymienianiu), dwukropek, myślnik.
- Dokonuje poprawy popełnionych błędów.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

- Uczeń opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej.
- Większość zadań, nawet bardzo łatwych wykonuje przy pomocy nauczyciela.
- Nie jest aktywny na lekcjach, ale stara się wykonywać polecenia nauczyciela.
- Pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty.
- Często nie potrafi poprawnie wykonać samodzielnie i poprawnie zadań domowych, ale podejmuje takie próby.

Kształcenie literackie i językowe

- Czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, często bez odpowiedniej intonacji.
- Nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów, ale podejmuje próby ich odbioru.
- Ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem zdań.
- Błędy językowe, stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki uczeń włożył w ich napisanie.

Fleksja i składnia

- Przy pomocy nauczyciela rozróżnia poznane części mowy.
- Odmienia rzeczowniki przez przypadki (łatwe przykłady).
- Wskazuje podmiot i orzeczenie. Odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy i rodzaje.

Fonetyka

- Wyróżnia głoski, litery i sylaby.

Ortografia i interpunkcja

- Zna podstawowe zasady ortograficzne (pisownia wyrazów z „ó” wymiennym, „rz” wymiennym, pisownia imion, nazwisk, prostych nazw geograficznych).
- Z pomocą nauczyciela dokonuje poprawy popełnionych błędów. Stosuje odpowiednie znaki przestankowe na końcu zdania.

OCENA NIEDOSTATECZNA

- Uczeń nie opanował nawet podstawowych wiadomości z fleksji, składni, fonetyki, słownictwa, ortografii w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi.
- Ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej.
- Nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności.
- Nie wykonuje zadań i poleceń nauczyciela.
- Zanedbuje wykonywanie prac domowych.
- Nie opanował techniki głośnego i cichego czytania.
- Nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego.
- Wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym.
- W wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych oraz nie wyznacza granicy zdania.